Jonas Schön Teknikrådgivare Jordbruksverket 2026-10-20

Glyfosatfritt vallbrott

Halland

- L2-6500

Kalmar

L2-6500

Försöksserien L2-6500-2021

- Bakgrund
- Metod
- Redskap
- Resultat
- Ekonomi (2021)
- Sammanfattning

Bakgrund

- Syftet med försöksserien glyfosatfritt vallbrott var att utvärdera olika mekaniska och kemiska alternativ för att bryta en vall utan glyfosat.
- Anledningen var när glyfosat omprövades på Europanivå för en eventuellt förbud.
- Finansiärer: SLF (Stiftelsen Lantbruks Forskning) och Växtskyddsrådet.
- Planering och utförande: Hushållningssällskapen och Jordbruksverket.

Metod

- Vallbrott i minst två-åriga vallar, blandvallar med gräs och baljväxter
- Delmål att utvärdera effekten av olika redskap
- Krav på tallrikskultivatorer: Tandade tallrikar, diameter minst 50 cm och vikt 100 kg/tallrik
- Krav styvpinnekultivatorer: Tre axlar, max 30 cm pinndelning och utrustade med gåsfotskär eller vingskär
- Båda maskinerna utrustade med återpackningsvals
- Graderingar: Sönderdelning vallsvål och täckning vallåterväxt och kvickrot
- Gröda efter vallbrott höstvete till skörd
- Mekanisk bearbetning påbörjad andra halvan augusti upprepning inom 2 veckor
- Bearbetningsdjup 5-10 cm

Försöksplan

	T1	T2	T3	
Led	Cirka V34	Cirka V36	Cirka V38	Örtogräs
1	Tallrik	Tallrik	Plöj	Örtogräs
2	Pinne	Pinne	Plöj	Örtogräs
3	Tallrik	Pinne	Plöj	Örtogräs
4		Glyfosat	Plöj	Örtogräs
5		Tallrik	Plöj	Örtogräs
6		Putsning	Plöj	Örtogräs
7		Putsning	Plöj	Gräsherbicid

Ogräsbehandling

- Höst 2020 0,1 Diflufenikan hela försöket
- Vår 2021 2,25 Kinvara i hela försöket
- Vår 2021 60 g Attribut + 0,1 Hussar OD + 0,5 Renol endast i led 7

Försöksplatser, jordart och maskiner

Försöksplats	Jordart	Förhållanden	Maskiner	T1	T2	T3
Svalöv	Mellanlera	Torrt	Carrier XL 825 Cultus 350	2020-08-05	2020-09-07	2020-09-17
Falkenberg	Lerigt	Fuktigt	Catros 3502 Dalbo Dinco	2020-08-13	2020-08-25	2020-09-11
Kalmar	Lätt jord	Torrt	Carrier XL 525 Cultus 350	2020-08-10	2020-08-24	2020-09-10
Vreta Kloster	Styv lera	Torrt	Terradisc 3001 Syncro 3030	2020-08-21	2020-09-01	2020-09-14
Ransta	Lerigt	Torrt	Twindisc Topdown 300	2020-08-14	2020-09-01	2020-09-20

Carrier XL 525 Kalmar

Carrier XL 825 Svalöv

Djup 5cm

Cultus 350 använd både i Kalmar och Svalöv

Djup 10 cm

Catros 3503 använd
Falkenberg

Djup 7 cm

Dinco 380 använd
Falkenberg

Djup 8 cm

Terradisc 3001 Vreta Kloster

Djup 6 cm

Syncro 3030 Vreta Kloster

Djup 8 cm

Visuell effekt

Led	Svalöv	Falkenberg	Kalmar	Vreta Kloster	Ransta	Medeltal
1. Tallrik + tallrik	4	3	4	2	4	3,4
2. Pinne+ pinne	3	4	5	2	4	3,6
3. Pinne + tallrik	4	3	3	2	3	3
5. Tallrik	4	2	2	3	2	2,6

Kvickrot marktäckning

Falkenberg	Kvickrot % marktäckning	Kvickrot % marktäckning
Led	**Höst 2020 innan plöjning**	**Höst 2021 efter skörd**
1. Tallrik+tallrik	3	31
2. Pinne+pinne	4	32
3. Tallrik+pinne	4	26
4. Glyfosat	0,2	6
5. Tallrik	20	72
6. Putsning	36	74
7. Putsning+gräsherbicid	36	2

Försöksplatserna Ransta och Kalmar

Försöksplatsen i Ransta översvämmades i maj 2021 och ingår därför inte i sammanställningen

Försöksplatsen i Kalmar drabbades av torka under 2021 så skörden blev låg mellan 4-4,5 ton/ha

Avkastning 3 försök och medeltal

Led	Skörd kg/ha	Skörd kg/ha	Skörd kg/ha	Medeltal
	Svalöv	Falkenberg	Vreta Kloster	3 platser
1. Tallrik+tallrik	8010	7700	7740	7816
2. Pinne+pinne	7540	8360	7880	7927
3. Tallrik+pinne	7590	8160	7900	7887
4. Glyfosat	8270	8290	8000	8190
5. Tallrik	6640	6970	7700	7103
6. Putsning	8160	7050	7680	7629
7. Putsning+gräsherbicid	8760	9260	7640	8554

Behandlingskostnad, värde skörd (2021)

Led	Behandlingskostnad	Skördevärde minus beh.
	Kr/ha	Kr/ha
1. Tallrik+tallrik	580	12707
2. Pinne+pinne	920	12556
3. Tallrik+pinne	750	12658
4. Glyfosat	440	13483
5. Tallrik	290	11785
6. Putsning	-	12969
7. Putsning+gräsherbicid	460	14082

Maskinuppgifter och priser (2021)

Jordbearbetning	Maskintyp	Kapacitet, ha/h	Effektbehov, kW	Kostnad, kr/ha
Tallrikskultivator	6,5 m	4,6	170	300
Styvpinnekultivator	5 m	3,7	220	460

Kemisk bekämpning	Maskintyp	Kapacitet, ha/h	Effektbehov, kW	Kostnad, kr/ha
Sprutning	24m	7,5	60	160
Glyfosat	3,5 l			280
Gräsherbicid	60 g Attribut 0,1l Hussar OD			300

Ekonomi

- Tallrikredskap: ungefär 250-350 kr/ha
- Pinnredskap: ungefär 380-460 kr/ha
- Glyfosat: 250-500 kr/ha billigare än mekaniskt vallbrott
- Tallriksredskap kräver 2 överfarter för att ge samma resultat som en överfart med styvpinnekultivator vid leriga förhållanden.
- Vid fler överfarter: -börja med tallriksredskap och sedan styvpinnekultivator

Frågor att undersöka vidare

- Försöksmetodik?
- Möjligheter för andra liknade försök?
- Ekologiska försök?
- Förslag?

Frågor?

Sammanfattning vallbrott

- Minst två mekaniska bearbetningar krävs för att få effekt mot rotogräs och kvickrot.
- Kvickrot i vallen: två överfarter marktäckning kvickrot 26-32 % efter ett år (försöket Falkenberg)
- Glyfosat eller gräsherbicid ger 2-6% marktäckning kvickrot efter ett år (försöket Falkenberg)
- Ur sönderdelningssynpunkt bra att alternera mellan redskap med tallrikar och pinnar. Börja med tallriksredskap och sedan pinnar
- Grödval efter vallbrott? Vid vallbrott kväve i profilen hög oavsett metod. Höstraps bättre alternativ än höstvete för att ta vara på kvävet.
- Höstraps = förlorad vallskörd på sensommaren.

Kontakta mig!

Jonas Schön
Teknikrådgivare
Rådgivningsenheten Växtskydd
Jordbruksverket
Besöksadress: Österleden 165, 261 51 Landskrona
036-15 86 06
Jonas.Schon@jordbruksverket.se